

L' ART DEL PAGÈS

Conferencia agrícola á Sant Sadurní de Noya.

La sala que havia de servir pera la conferencia estava ja plena quan hi arrivaren las Autoritats y personas invitadas y tan plena que moltissims tingueren que retirar-se per no poderhi cabre.

A dos cuarts de tres de la tarde entrá en la sala la comitiva oficial, ocupant tothom son lloch. Presidia lo senyor alcalde D. Modest Casanovas y Romeu, qui tenia á sos costats al Sr. Rector, Jutge municipal, lo Diputat á Corts senyor Collaso y lo diputat provincial D. Eduart Vidal y Valencia-no. A mes del Ajuntament y comissions de varios pobles tinguerem lo gust de veure lo senyor ingenier agrónomo de la provincia D. Mariano Llofriu, al president del «Centre agrícola» del Panadès D. Joseph Alvarez, varios representants de periodichs locals y de Barcelona entre los que feu constar hi estava representat per ma insignificant persona, L' ART DEL PAGÈS.

Lo senyor President obrí la conferencia dihent, quemogut l' Ajuntament per las circunstancias actuals que l' agricultura atravessa havia acordat promoure aquesta conferencia, á fi de que 's poguessin fer publichs necessaris coneixements que s' imposan al agricultor y doná la paraula al Sr. D. Anton Ubach, sub-director gerent de la Estació Ampelogràfica Catalana de Tarrasa, qui disertá sobre *la viticultura americana*.

Coneguda de tothom la competencia del Sr. Ubach en tal cuestió, sols diré que ho feu del modo mes còmplert que po-

día desitjarse. Recordá los estragos causats per la filoxera en lo Ampurdá y en las provincias de Málaga, Lugo y altres. Feu presents los estudis fets per combatre lo fatál pugó, deduhintne la dificultat de aprofitarse del sistema extinsiu.

Ressenyá la lluyta que degué sostenir en son comensament la viticultura americana y com pas per pas aná introduhintse en la convicció de molts. Comparálos viatjes que feren á América Planchon y Viala per notar la diferencia de coneixements que entre los dos temps hi havia.

Que los ceps americans serveixen uns de productors directes y de porta-empelts los altres. Que lo Jacquez si be dona un vi diferent del nostre, te circumstancias molts estimables, fent notar que lo vi que dona en Espanya es molt millor que lo que produheix en Fransa.

Que s' ha d' anar ab molt cuidado en la elecció dels porta-empelts pera que vagin bé en las terras que s' haurán de plantar, puig de no ferho aixís resultarán molts desenganys. Recomená la Riparia Tomentosa, Gloria, etc. pera terrenos lleugers y de fondo, lo Solonis pera terrenos humits, lo Rupestris pera terrenos magres.

Que la plantació deu ser feta arrebastant la terra fondo y plantant los mayols á un pam y mitg de terra.

Respecte l' empelt se mostrá partidari del sistema ingles per creure que donará mes bons resultats: feu present la necessitat que hi ha en los primers anys de treure los rebrots del porta-empelt que xuclarian la sava, y las arrels del aixart que farian *fer franch* lo cep del país que s' empelta, aixó es, lo farian viure de sas arrels propias, lo que no tindria objecte pera resistir á la filoxera.

Recomaná als pagesos que pröcuressin apendre aquesta operació, en quin treball trovarian bon jornal, y al que havian de confiar las futuras vinyas.

La tanda sobre *reconstitució económic de las terras* me tocá á mi y velhiaquí senyor Director que malament puch explicarli-lo que vaig dir, preferint cumplir son enca-

rrrech de representar-lo en la conferencia; lo que 'm priva de dirli tota, á firmar la present ab unas initials ó en pseudonim que no sabia com fer servir. (*)

«Don March Mir, propietari y redactor del *Resúmen de Agricultura*, passá á ocuparse de la reconstitució dels terrenos baix lo punt de vista económic. La síntesis de son parlament fou: que avans de pensar en la reconstitució de la vinya assaltava la idea de reconstituhir las terras. Que de la vinya se 'n ha tret tots sos elements en forma de vi, sarmements, pámpols, sense que en general se li hagi retornat res.

Senyalá los medis pera reconstituhir los terrenos; los fems son cars, los adobs artificials no aportan *humus* á la terra. Obtá per los adobs verts, que absorveixen de la atmósfera *azoe* en forma amoniaca per son fullám. De todas las plantas, las lleguminosas son las que mes n' absorveixen, y á causa de son gran sistema d' arrels xuclan de la terra á una profunditat ahont no arriban altrás plantas, las substancias propias pera la alimentació vegetal. Senyalá 'ls efectes d' unas bacterias de la terra que 's posan en uns tubérculs que en las arrels de todas las lleguminosas se forman, si se colgan las lleguminosas en la terra; ajuntanthi altres elements nutritius inorgánichs, se millorarà la *cullita* convertintla en la *sideració* preconisada per Georges Ville. Que si be es veritat que la vinya ha donat anys de prosperitat á la comarca, y aixís ho reconeix, entén, que un sistema de cultius en que la vinya hi figurés en primer terme associat dels de blat, arrels, etc., estalviaria 'ls anys de miseria que sobrevenen quan per las plagas innumerables de la vinya se perden las *cullitas*, presentant l' exemple dels actuals anys.

(*) NOTA DE LA DIRECCIÓ. — Sentint vivament la impossibilitat material d' asistirhi després d' agrahir en tot lo que val, al antich y noble company Sr. Mir, la representació de nostre setmanari, no ns creyém pas dispensats de privar als lectors de L' ART DEL PAGÉS, de lo molt y bó que digué y per aixó ho transcribim de *La Renaixensa*; esperant no s' ofendrà sa modesta personalitat y sobre tot, quan considereu que 'l punt tan magníficament desenrotllat per lo propietari y redactor de nostre il·lustrat còlega 'l *Resúmen de Agricultura*, es dels mes oportúns que deurien tractarse; donchs lo creyém d' una importancia tan capdal que casi 'ns atrevim á calificarlo en primer terme y d' indispensable en los moments actuals, si volém conjurar la crisis rural perque atravessa nostra agricultura.

Dispénsi 'ns, donchs l' atreviment, en gracia al benefici que pot reportar á la pagèsia, que de segur li agraahirá ab nosaltres, tal com se mereix, y se fixará en las conseqüencias prácticas que pot treure de la reconstitució *económica de las terras*, problema á qual resolució deu tendir la agricultura moderna, si vol lluytar ab los productes naturals y similars del estranger.

Acabá fent ressaltar que l'aprofitament de las lleguminosas dona casi de franch lo primer element de la nutrició de las plantas: l' *azoe*.

Sobre lo tercer tema, D. Pere Maristany quefe d' una de las primeras casas exportadoras de vins de Barcelona parlá ab clars coneixements. Era lo tema, *necessitat de millorar las classes de vins plantant ceps á propòsit y millorant los procediments*.

Que l'estat malalt de la actual vinyadona vins que no son com los d'avans y que també se te poch cuidado en sa elaboració; aixís se trovan vins que portan un excés de sucre respecte al extret-sech que posseheixen y d'aquí la necessitat d'encabessarlos fortament ó guardarlos y cuydarlos molts anys avans de que sian aptes pera viatjar.

Lo gust d'avuy tendeix cap als vins nets de paladar, encar que sian de poch grau, aixís es que la adició de alcohol no los hi es favorable. Lo guardarlos molts anys porta molts gastos. Es precis donchs, millorar sa elaboració.

Cuydar be que la fermentació sia ben feta. Omplir los cups lo mes prompte possible y fer que la fermentació sia conplerta, lo que 's logra ab l'us de serpentins que introduhits dins lo cup fan circular calórich aumentant cuant se vulga la temperatura, ó be també tirant sobre la massa de vi y de brema algunas calderadas de most calentat.

Molta netedat en las botas, y privar la introducció del aire en los buyts que deixa 'l vi; per medi d'uns tubos de llauna que atravessant lo tap per un cap, van á parar per l'altre á uns petits diposits d'aigua, se logra que l'acit carbonich escapi sense que pugui l'aire exterior penetrar en la bota.

Se mostrá contrari del enguixat del vi, aixís com de la adició d'altres substancias que han donat entrebanchs en los mercats estrangers.

Digué que era una llástima que en las representacions que tenim en l'estranger no hi hagués en lloch de empleats militars ó diplomátichs, empleats comercials que entenent millor los interessos de los representats fomentarian los mercats, protegint aixís la producció de nostre país.

Recomaná per últim, la tria de bonas classes de ceps productors de bons vins, fundant en ella la bondat inicial de nostres caldos.

Lo senyor alcalde doná las gracias als conferenciants y al auditori alli congregat, essent molt aplaudidas sas paraulas.

Tal fou senyor Director la conferencia que aquest any celebrá la vila de Sant Sadurn de Noya, que fá ja quatre ó cinch anys que vé celebrantne una, y si mal no recordo vaig tenir un any la satisfacció de veurehi á vosté.

MARCH MIR.

CORRESPONDENCIA

Sr. Dr. de L' ART DEL PAGÉS.—Barcelona.

Sta. Bárbara 17 Maig de 1890.

Molt estimat senyor meu: Sembla mentida que estiguém á últims de Maig per quant la immensitat dels dias, la temperatura per compte de ascendir va descendint, á causa de las moltas plujas y calabruixonadas que hem tingut desde la meua anterior, y per tal motiu las gramineas, arbustos, arbres y demás plantas, están molt retrassadas.

Las vinyas per tot lo present tenen molt bon aspecte y en tot lo terme no se observa rés de *Peronóspora viticola* y continuant d' aquest modo será probable que se obtingui una cullita de ví mes que regular, atenent que son molts los rahimets que ostentan los ceps.

En las oliveras també se observa molta mostra; hora sería se pogués fer una cullita plena.

Los jornalers están ara molt ocupats en la preparació de las terras ahont se ha de sembrar los arrossos.

En l' Urgell hi há una verdadera plaga de ratas molt grossas no solsament per los camps si que també en las poblacions. La companyia del Canal veyent que 'ls taups los causavan grans desperfectes en las séquias y que l' aygua anava mermant, determináren exportar un gran número dels mencionats rosegadors; y com que se han anat reproduhint ab gran intensitat se han anat extenent per tota la comarca com també fora de ella, tocant las conseqüencias algunas localitats de la Segarra.

En un cert punt d' aquesta població se va parodiar una

professó destruhint ultimament lo sant ó figura que portavan dalt d' una taula ¿podria dirnos Don Pere Zaragosá quinas midas ha adoptat pera evitar que 's reproduheixin tals escandols?

Si bé es veritat que som aymants de la llibertat, de cap modo podém consentir que 's fassin burlas á religió alguna y molt especialment á la adoptada per l' Estat; protestém donchs dels fets ja que no ho ha fet qui obligació hi tenia, y ho trasladém al Sr. Bisbe de la diocésis, al objecte de que prengui cartas en l' assumpto.

Avans de terminar felicitém sincerament al distingit pérít agrónomo D. Francisco X. Tobella y Argila, per la distinció merescuda ab que ha sigut honrat per lo Foment de Agricultura de Badalona, y també la fem extensiva á dita Societat per haver tingut l' acert de premiar al mencionat senyor.

A continuació van detallats los preus d' aquesta plassa y son los següents:

Arrossos ab closca, á ptas. 8 lo quintá de 41'600 kilos; arrossos sense closca, de 11 á 12'50; alcohols industria, de 40º á 12 ptas. los 10 litres; alcohols del país, no n' hi há; ayguardents de 6 á 8 ptas. decálitre; garrofas, á 5'50 ptas. quintá de 41'600 kilos; fesóls, 20 ptas. cuartera de 70 litres; olis, (en alsa) 18'50 ptas. canti de 15 litres; blat de moro á 10 ptas. cuartera de 70 litres; patatas del Port, de 5 á 5'50 ptas. quintá de 41'600 kilos; id. novellas, á 4 ptas. los 10 kilos; vins, de 16 á 20 ptas. carga de 120 litres.

Queda de V. Sr. Director aquest son affm. S. S.

Q. B. S. M.

SEBASTIÁ MESTRES.

Secció de noticias agricolas.

Concurs de Sagunto.—En lo de pulverisadors celebrat per la «Societat viti-vinicola-saguntina» han obtingut diploma d' honor: L' Excelsior, d' Ahles; Lo Llampech, n.ºs 1 y 2, de Vermorel; Lo llamp, de Salabert y C.^a; Veloz, de la viuda de Pino; Doble llampech, de Figuerola: Diploma de mérit, Requenense, de la viuda de Pino; Invencible, de Trinxé; Badalona, de Grau Bertran; Incomparable, de Boué; Salabert, de id.; Viticulteur, de Favereau y Pagés; Fourcadet, de id.; Japy, lletres D y C, de id.; Non-plus-ultra, de Pech; Cueil,

de id.; Girondin, de Favereau y Pagés; Unich, de Grati-
llat; Renovateur-Simplex, de Albrand; Universal, de Pon-
ced-Bernard; Phenix, de Ponced-Bernard; Bordelés, de
Pech; Cantarell, de id.: Diploma de menció, Económich, de
Reus; Clausolles, de id.; Ametralladora, de Favereau y
Pagés: Diploma de cooperació, Gimeno, de id.

Concurs regional agrícola.—La Subdelegació agrícola
tarrasenca ha acordat celebrarne un pera 'l mes d' Octu-
bre vinent, segons llegirem en la ressenya que 'l *Diari de*
Barcelona va fer de «La fabada» que alguns sócis del I. A.
acostuman á celebrar després de la festa de Sant Isidro.

Molt nos plau poder consignarho; aixís com de la satis-
facció que, del citat escrit se deduheix, experimentáren
los visitadors del important establiment anomenat *Estació*
Ampelogràfica Catalana de Tarrassa.

Conferencias al I. A. C. de S. Isidro.—La falta de lloch
y temps nos impideix poder ressenyar en aquest número,
ab la deguda extensió, las conferencias iniciadas lo dime-
res ultim y continuadas ahir en l' Institut agrícola catalá
de Sant Isidro. Será per un altre dia.

Cullita de préssecs.—S' ha perdut per complert la culli-
ta dels préssecs en lo Prat de Llobregat, que es la princi-
pal riquesa d' aquella comarca.

Invasió filoxérica á Pierola.—Segons ofici que l' Alcalde
ha dirigit al Govern Civil d' aquesta Provincia s' han
observat tacas filoxéricas en las vinyas d' aquell terme.

Investigacions vitícoles.—Lo Sr. Gobernador Civil re-
comana als Alcaldes d' aquesta Provincia que prestin al
enginyer agrónomo los ausilis que necessiti pera facilitar
las investigacions que ha de practicar respecte al tracta-
ment de las vinyas per medi del sulfat de coure pera com-
batre 'l *mildiu*.

Mercat de bestiar á Barcelona.—Las Comissions d' Hisen-
da y Foment del Municipi han donat compte del dictámen
format per la ponencia sobre 'l projecte d' instalació d'
un mercat de bestiar en aquesta Capital.

¡Tant de bó fos aviat un fet!

Mes sobre l' oli.—La aplicació del oli pera combatre lo *mildew* que alguns havian preconisat, ha donat fatals resultats en la província de Lleyda, assecant los brots tendres poch després d' aquella operació. Ya diguerem que á alguns viticultors de la província de Barcelona que l' han ensajat, los hi ha ocorregut lo mateix.

Pirala del cep.—En Amposta ha aparegut ab bastanta intensitat en algunas vinyas la malura coneguda ab lo nom de *Pirala*, la qual combaten aquells propietaris ab aygua del mar.

CALENDARI PATOLOGICH-AGRÍCOLA.

MAIG.

Diferencias notables entre la erinosis y lo mildiu.—La *erinosis* se presenta primer que 'l *mildiu*, donchs aquella apareix generalment á primers de mes y aquesta no acostuma á veure's fins á últims de Maig, segons los climas. Una y altre son blancas, se fixan en la part borrosa de la fulla y presentan caràcters bastant difícils de confondre. La *erinosis* no 's treu ab lo frech del dit y lo *mildiu*, si. Las tacas d' *erinosis* acaban per pendre un color vinós y corresponen á unas verrugas en la cara lluhenta del pámpol. Las de *mildiu* se 'n van, fregantlas, y no cambian de color; prenent las tacas un tó de fulla seca ó morta per la part llustrosa del pámpol.

Pera combatre la *erinosis* s' usan fortas ensofradas. Pera 'l *mildiu*, las sals de coure (caparrosa ó pedra blava) son las vulgarisadas, com de resultats mes segurs, fins avuy. La malura temible es la última.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.-BARCELONA